

Ivan Ampilogov
ZÁPISNÍK Z VÁLKY

Ivan Ampilogov

ZÁPISNÍK Z VÁLKY

Ivan Ampilogov
ZÁPISNÍK Z VÁLKY

Ivan Ampilogov: Zápisky z války

Translation © Magda Bělková, Karolína Juráková, Eva Reutová, Inna Bilanynová,
Monika Ševečková, Jiřina Dvořáková ml. a Milan Dvořák, 2022
Copyright © Ivan Ampilogov, 2022

ISBN 978-80-7511-693-2

ISBN 978-80-7511-694-9 (epub)

ISBN 978-80-7511-695-6 (pdf)

PŘEDMLUVA

Každý z naší generace, přinejmenším v Evropě, si pamatuje, kde byl 24. února ráno, když se dozvěděl se, že ruská armáda zaútočila na Ukrajinu. Stejně jako si to pamatujeme u teroristických útoků z 11. září nebo jako si generace našich rodičů pamatuje vraždu amerického prezidenta J. F. Kennedyho. Svět už nikdy nebude stejný a nám to postupně dochází.

Když odezněl prvotní šok, objevili se první konspirologové nej-různější míry přičetnosti. A už to jelo. Biologické laboratoře pod mariupolskou ocelárnou Azovstal, které vyvíjely látky, jež měly Rusy odnárodnit. Agenti britské rozvědky, kteří měli zinscenovat důkazy o masakrech civilistů v Irpini a další městech, dočasně okupovaných ruskou armádou. Rakety NATO s jadernými hlavicemi, které měly být rozmístěny pod Charkovem a mířit na Moskvu. Můžeme pokračovat donekonečna.

I proto, když jsme v Hospodářských novinách dostali nabídku Jana Sinicyna, píšícího pod pseudonymem Ivan Ampilogov, že by pro nás psal válečný deník, neváhali jsme a udělali jsme dobře. Jsou tam emoce, přesné postřehy, i to, jak se ukrajinská společnost od 24. února vyvíjela. Věci, které se ze zpravodajských agentur nedozvíte. Ani se k nim nedostanete, když přijedete na týden na reportáž. Věci, které jsou ale pro pochopení situace nesmírně důležité.

Přirozeně, je to deník, nikoliv hyperobjektivní analýza. Stejně jako věříme, že čtenáři HN si dokážou udělat názor i na základě Sinicynových zápisků, jsme si jisti, že také čtenáři této knihy si dokážou udělat obrázek sami. Pro Hospodářské noviny je to součást naší dlouhodobé podpory nezávislé novinářiny a v širším slova smyslu svobody slova. Protože její potlačování mimo jiné vede k tragédiím, jakou s bolestí sledujeme na Ukrajině. A Ukrajinou to rozhodně skončit nemusí. (*Ondřej Soukup, Hospodářské noviny*)

JAN SINICYN

Nar. 1979 v Simferopolu (Krym). V roce 2002 vystudoval historii na Tauridské národní univerzitě (Simferopol). Pracoval jako novinář v místních novinách (Krymskoje agentstvo novostej, Media-Krym). Posléze působil jako expert Krymské monitorovací skupiny OBSE pro záležitosti národnostních menšin. Od roku 2014 žije v Kyjevě a pracuje pro deník Komentariji. V letech 2015–2016 bojoval v ukrajinském dobrovolnickém praporu Donbas v okolí Mariupolu. Píše pod pseudonymem Ivan Ampilogov.

PŘEDMLUVA AUTORA

V první den ruské agrese jsem začal vést zápisky toho, co se odehrává v Kyjevě. Rozhodl jsem se, že je to mou povinností – všechno zaznamenat.

Téměř okamžitě začalo být jasné, že probíhající, doteď trvající válka, je celonárodní záležitost. Nepotkal jsem Ukrajince, který by po 24. únoru stál stranou a napadení Ruskem ignoroval. Mnozí mí přátelé šli bojovat jako vojáci, jiní odváželi své rodiny do Evropy nebo do bezpečnějších oblastí Ukrajiny. A téměř všichni, tak či onak, v té nebo jiné podobě, se snažili přinést užitek ukrajinské armádě, Ukrajincům celkově.

Začal jsem vést deník a chtěl jsem, aby si mé postřehy mohli pročíst v zahraničí. Ukrajince bych svými poznámkami udivil jen těžko, sami viděli vlastníma očima něco podobného každým dnem.

Chtěl bych poděkovat přátelům, kteří mi v průběhu mé práce pomáhali. A zejména Martinu Laryšovi, který má na vydání tohoto deníku nezměrnou zásluhu. Seznámili jsme se před téměř patnácti lety na Krymu, a překvapil mě tehdy svou podrobnou znalostí krymských reálií.

K deníku z Kyjeva jsem připojil i několik krátkých povídek – o tom, co se dělo s ukrajinskými vojáky v roce 2016, co se s nimi stalo po návratu do civilního života (2018) a jak žili Kyjevané po začátku nového ruského útoku v roce 2022.

UKRAJINCE PO OSMI LETECH NEJISTOTY PŘESTAL PUTIN DĚSIT, VĚDÍ, NA ČEM JSOU, A JSOU PŘESVĚDČENI O SVÉ SÍLE

Krámeček s potravinami v domě sousedícím s redakcí, kde tento text píšu, je jediný z celé čtvrti, který je dnes otevřený. Jedná se o luxusní čtvrť Kyjeva, kterou se za normálních okolností nese ruch procházejících lidí, turistů, mládeže. Teď jsou ulice poloprázdné. Drahé butiky, restaurace, kavárny a kadeřnictví jsou zavřené.

Ale co je důležitější – ve vestibulu obchodu, který se nachází v suterénu budovy, se shromáždili lidé. V rohu se krčí starý muž, děti jezdí na kancelářských židlích, jejich mámy pijí kávu z termosky. Otcové stojí ve dveřích a kouří. Ti všichni místnost využívají jako protiletectký kryt.

Dnes za rozbřesku se Kyjev probudil za zvuků explodujících granátů a burácení vojenských letadel. Je to působivé, věřte mi. Obzvláště když je ještě téměř tma a v dálce vidíte odrazy vzdálených výbuchů. Ve všech oknech se rozsvítila světla. Okamžitě bylo jasné, že Rusko vyhlásilo Ukrajině válku.

Když se rozednilo, začali obyvatelé Kyjeva aktivně řešit své rodinné záležitosti. Ti, kteří mají chaty, tam odvezli své ženy, rodiče a děti. Hodně lidí odjelo k příbuzným do menších měst daleko od metropole. V supermarketech se utvořily fronty, z bankomatů lidé vybírali hotovost, v lékárnách skupovali potřebné léky. Ukázalo se, že doprava je plynulá, na čerpacích stanicích benzín je, ale do práce jít nemůžete. Ze zpráv jsme se dozvěděli, že bylo vyhlášeno stanné právo. Jak prezident Zelenskyj, tak kyjevský starosta Kličko od časného rána prohlašovali, že na Ukrajině i v jejím hlavním městě fungují všechny životně důležité systémy. Pak se objevily zprávy o tom, jak protivzdušná

obrana sestřeluje ruská letadla a pěchota zastavuje tanky pronikající na ukrajinské území.

Nevyvolalo to šok ani zděšení. Ani nedošlo k panice. V posledních letech války, zvláště pak v posledních měsících, Ukrajinci Putinův útok čekali. Každý si zhruba promyslel, co v tu chvíli udělá. V jistém smyslu se to podobá situaci pacienta, který každým dnem očekává život ohrožující operaci. A ten den nadešel. A on je na ni připraven, připravoval se už dlouho.

Už ráno byl rozsah invaze jasný. Ukrajina je napadena z východu, z moře, podél šije od Krymu a ze severu z Běloruska. Sabotěři a bezpilotní letouny vyhazují do povětří vojenské sklady, armádní velitelství a televizní vysílače. Dokonce i ty sklady a televizní vysílače, které se zdají být hluboko ve vnitrozemí, daleko od hranic. Tanky se řítí směrem na Charkov, Oděsa byla ostřelována. A samozřejmě i Kyjev. Kyjev byl ostřelován raketami.

Během dne se kyjevskou hlavní třídou Chreščatyk rozlehl obrovský hluk. Kolemjdoucí se na okamžik zastavili, ale potom pokračovali dál, jen jeden mladík se vrhl ke vchodu do metra. Můj kamarád, s kterým jsem tam byl, veterán, říkal, že to vypadá na nedaleký výbuch dělostřeleckého granátu velké ráže. Pak se ukázalo, že to byl zvuk výbuchu střely s plochou dráhou letu, kterou Rusové vypálili na vojenskou základnu na okraji města, na druhém břehu Dněpru. V tu chvíli tam bylo zabito šest lidí, dvanáct bylo zraněno.

Na druhém konci Kyjeva sestřelila ukrajinská armáda vrtulníky, které vezly ruské výsadkáře. Skončilo to přestřelkou z kulometu.

Internetové a telefonické spojení funguje bez problémů. Karty některých bank v jednom terminálu nefungují, ale v druhém už ano. Metro a autobusy na základě nařízení vozí pasažéry bezplatně. Kyjevané si neustále volají a mluví o tom, že válka začala. Také v jednom kuse hledají zprávy z ministerstva obrany a vlády, kterých je, nutno uznat, dostatek.

Na sociálních sítích se všichni navzájem uklidňují a přesvědčují, aby věřili pouze svým očím a zprávám ministerstva obrany. Občas se tam objeví zoufalé dopisy od Rusů, kteří jsou zděšeni tím, co se děje. Nadávky na Putina a je samotné sice jejich ukrajinští přátelé přijímají, ale chladně a rezervovaně.

Volá mi známá: „Pomoz mi najít místo, kde mohu darovat krev! Všechny linky mají pořád obsazeno!“ Chce svou krví pomoci zraněným vojákům a všem ostatním budoucím obětem. Dobrou půlhodinu obvolávám kliniky. Nakonec na druhém konci zvednou telefon a hned diktují adresu: „Přijďte! A nerušte nás! Nemůžeme telefonovat a zároveň odebírat krev!“

Na ulicích jsou také hospodyňky, které vyrazily pro mléko, pejskaři se svými domácími mazlíčky, ale také ti, kteří spěchají na nádraží nebo do protiletického krytu. Nejčastěji je to muž a žena s batohy a kufry a jejich dcera nebo syn. Děti jsou obvykle veselé a nadšené, pro ně je to všechno dobrodružství. Tento výjev může tak trochu vypadat jako vyprovázení na dětský tábor, ale na to jsou rodiče příliš soustředění. A pak se na poloprázdném bulváru objeví šest zbrusu nových armádních obrněných vozidel, která jedou zaujmout obranné pozice.

Kyjevské metro je nyní nejen dopravním prostředkem, ale také největším a nejspolehlivějším protiletickým krytem. V halách podzemních stanic, u zdí nebo na lavičkách, ve skupinách i ve dvojicích jsou na svých taškách usazeni všichni ti, kteří se domnívají, že sedět doma v bytě je příliš nebezpečné. V každé stanici jsou těchto podřimujících Kyjevanů stovky.

Koncentrované obrození je patrné i na vojenských komisařstvih. K jejich dveřím se sbíhají muži všech věkových kategorií, především ale zhruba třicátníků ve sportovním nebo turistickém oblečení, často ale také v armádních uniformách a téměř všichni s sebou mají sbalený, plný batoh. Na vojenských komisařstvih

se kvapně a zjednodušeným postupem registrují ti, kteří chtějí vstoupit do řad armády nebo narukovat do domobrany. Jdu spolu s nimi a velícímu důstojníkovi předkládám svůj pas a vojenské dokumenty. Pošlou mě do velké místnosti, kde ve frontě s padesátkou mužů čekám na pohovor.

Není těžké pochopit, že většina z nich jsou veteráni z bojů na Donbasu, to tak nějak okamžitě pochopíte. Ale jsou tu i ženy (také veteránky) a příliš vzrušení, nezkušené mladé lidi. Najednou přijde důstojník a hlasitě pronese: „Letecký poplach! Všichni za mnou!“ Scházíme do velkého sklepa, kde si krátíme čas zíráním do smartphonů. Asi 45letý muž, který sedí vedle mě, s kozáckým knírem a v britské polní uniformě, mi ukazuje svůj telefon: „Viděl jsi to?“ Jsou to záběry, na kterých ukrajinské drony ničí ruskou tankovou kolonu. Říkám, že jsem to už viděl, ale se zájmem se na to podívám znovu.

Pak přijde ten samý důstojník a oznámí: „Konec poplachu! Vy, kteří jste podepsali smlouvu – jste k dispozici svým velitelům. Vyfasujete zbraně.“ Přes naléhavost situace vycházím ven. Nejsem ještě připraven znovu bojovat s kulometem. A dodám, že jsem si jistý, že to zvládnou i beze mě.

Ukrajinci na tuto válku čekali příliš dlouho, dlouhých osm let. Čekali na ni všichni, i ti, kteří bojovali a vrátili se domů, jejich manželky a děti, uprchlíci z okupovaných území, příbuzní obětí, teenageři i staří lidé, programátoři, alkoholici z levných barů, sportovkyně, majitelé nóbl bister, muzikanti i rolníci v hlubokém vnitrozemí. Ti všichni dennodenně vídali Putinovu tvář a už je neděsí. Děsívala je dřív. Dnes cítí vyrovnanost a jistotu a jsou přesvědčeni o své pravdě a síle, a někde v pozadí pocítují pohrdání nepřáteli.

PŘIJĎTE SI PRO KULOMET. VETERÁNI A DOBROVOLNÍCI ZAUJÍMAJÍ POZICE K OBRANĚ MĚSTA

Když dnes večer píšu tento zápis, z okna redakce se dívám na sousední domy a všímám si, že skoro v žádném okně se nesvítí. Obvykle se ve večerních hodinách svítí téměř všude. Nacházejí se tam drahé byty a kanceláře, kde se pracuje dlouho do noci, teď však ne. I auta projedou jen občas, zřídka. Je skoro úplně ticho. Skoro.

Na balkoně, kam si jdu zakouřit, jsou slyšet zvuky vzdálených výbuchů. Víím, že jsou to bomby, které však neexplodují v Kyjevě, nýbrž v jeho okolí. Zvuk dělostřeleckého granátu je slyšet z velké dálky. Přes den se pravidelně ozývaly sirény, které vyhlásovaly letecký poplach. Dost možná se nad městem objevil bezpilotní letoun nesoucí bomby, který se podařilo sestřelit.

Okna sousedních domů jsou temná z několika důvodů. Mnoho obyvatel Kyjeva odešlo už ve čtvrtek, když začala invaze a bylo jasné, že obsazení Kyjeva je hlavním úkolem Rusů. Mnoho lidí zkrátka nerozsvítí světla proto, že se bojí, aby nepřilákali pozornost ruských pilotů nebo operátorů dronů. Ale většina lidí raději tráví večer a noc v protileteckých krytech, kterými se nejčastěji stávají nejbližší stanice metra.

Já nejdu do metra ani nezhasínám světlo. Pravděpodobnost, že zasáhnou zrovna můj dům, se mi zdá extrémně nízká. Tak se to obvykle zdá všem, jejichž domov bomba zasáhne.

Včera v noci byl na druhém břehu Dněpru sestřelen ruský dron, který narazil do vícepodlažního obytného domu. Vypukl tam požár. Trosky zranily osm lidí, devítipodlažní budova se stala neobyvatelnou a její obyvatelé byli evakuováni.

V Hostomeli, satelitním městě Kyjeva, spadla ruská raketa nejnovější generace na chodník mezi vícepodlažními budovami. Rusové jim říkají „vysoce přesné“ a hodně se jimi chlubí. Zřejmě zbloudila a nedosáhla svého cíle, kterým bylo uskupení ukrajinských vojáků. Dopadla hned vedle obytných budov. Do kráteru, který po ní zbyl, by se s přehledem vešlo terénní auto.

Kyjevské úřady oznámily obyvatelům města, že dnešní noc může být velmi znepokojivá, ba dokonce „rozhodující“. K městu totiž ze severu postupují tankové kolony. Běloruský prezident Lukašenko umožnil ruským vojákům cvičit na svém území, ti se ale rozhodli, že se z Běloruska vydají nejkratší cestou do Kyjeva. Za jeden den a noc teď musí po silnicích překonat asi 500 kilometrů dlouhou cestu. Podle propočtů ukrajinské armády je snazší a spolehlivější zastavit tuto armádu na okrajích měst než mezi lesy a bažinami.

Kromě toho také úřady apelovaly na všechny, kteří chtějí bojovat, aby se zaregistrovali jako dobrovolníci, nafasovali zbraně a působili v jednotkách domobrany. Rozhodl jsem se, že se podívám, jak to funguje.

Hned u východu z metra (na stanici, kde polehávají na příkrývkách, posedávají na lavičkách nebo se procházejí stovky Kyjevanů, převážně žen a dětí) se mě skupina mužů s batohy a ve sportovním oblečení ptá, jestli nevím, kde přesně je velitelství dobrovolníků. Věděl jsem a vysvětlil jsem jim to. Společně procházíme mezi vysokopodlažními domy spící čtvrti, jejíž hlavní třída vede k polím a nízkým továrním budovám. Cestou potkáváme skupiny mužů v civilu, ale s oranžovými páskami a kulometry. To jsou dobrovolníci, kterými se chceme stát.

Přímo na velitelství, v budově závodu, je u různých vchodů zaparkovaná asi stovka aut (budoucí domobranci přijeli svými vozy), v dálce jsou vidět armádní nákladní auta a ti, kteří si přišli

pro zbraně, se řadí do fronty dlouhé 150 metrů. Jsou jich stovky, pořád přicházejí další a další a z té samé budovy téměř bez ustání vycházejí ti, kteří už jsou vybaveni kulometry, zásobou munice a oranžovými páskami na rukávech. Ozbrojování tu probíhá jako na běžícím páse.

Jsem z toho poněkud v rozpacích: stačí ukázat pas a dostaneš kulomet? A běž si, kam chceš, hledej nepřitele? Jak mi vysvětlili zkušenější hoši, každý z dobrovolníků je na základě registrace přiřazen k menší jednotce, je podřízen veliteli jmenovanému z jejich řad a ten zodpovídá za zbraně a disciplínu. A následně dostanou konkrétní úkol – hlídkovat v oblasti, která jim byla přidělena, být ve službě na určeném místě nebo pomáhat armádě.

A na křižovatce s hlavní třídou, na okraji města, bagry hloubí zákopy, armáda kontroluje každého, kdo přijíždí do města, přiváží se a odváží vojenská technika. Podobný obranný bod, který byl skoro ve městě, jsem naposledy viděl v Mariupolu v roce 2016, když se očekávaly útoky donbaských separatistů. Zákopy a záтары se budují i vedle obytných budov. To jsou místa pravděpodobných bojů, střelby a výbuchů granátů.

Setkávám se zde se starým známým, válečným veteránem z Donbasu, který byl dvakrát zraněn a obdržel několik státních vyznamenání. Vypadá, jako by se byl z války (byl velitelem průzkumné čety) ani nevrátil, i když už několik let pracuje jako řidič kamionu. Ukazují na jeho neprůstřelnou vestu a přilbu a ptám se: „Tady nedávají všem to samé?“ Odpovídá, že jsou to jeho osobní věci: „Všechno vybavení jsem si schoval. Všichni jsme věděli, že ještě budeme muset bojovat. A přišlo to vhod.“ I jeho kamarád je znamenitě vybavený: má na sobě americkou zimní uniformu, americkou pěchotní přilbu a lehkou neprůstřelnou vestu s plastovými pláty zevnitř. To všechno je také jeho, i on se už dlouho připravoval, je to také veterán.

Nedaleko od nás náhle vojenská policie zastaví mladíka, okamžitě ho zkroutí, vytáhne mu z kapsy nějaké dokumenty a sebere mu telefon. Přichází důstojník, a zatímco si prohlíží obsah telefonu, kluk tam leží na zemi s rukama za hlavou. Důstojník křičí na své kolegy, ale slyšíme to i my: „Ano, fotil pozice.“ Asi po dvaceti minutách tam kluk pořád leží, bojí se pohnout. Zastaví u něj policejní auto a odveze ho pryč.

„Páni! Není to trochu přehnané?“ říkám.

„Možná je to přehnané,“ odpovídá můj přítel ze zpravodajské služby, „ale dnes ráno na tamté křižovatce,“ a ukazuje na jaké, „zlikvidovali sabotážní skupinu.“ Ukradli naše vojenské kamiony, převlékli se do našich uniforem a vydali se do centra města.

Do toho centra, kde teď píšu tento text. Tam, kde většinou nežijí veteráni ani vojenští dobrovolníci, ale zcela mírumilovní lidé, většinou ženy, děti a staří lidé.

SABOTÉŘI VE SLUŽBÁCH KREMLU. PROČ TO TI LIDÉ DĚLAJÍ? PTAJÍ SE SAMI SEBE UKRAJINCI

Ráno začalo dvěma zprávami. Na obytný dům téměř v centru města dopadla ruská raketa a starosta Kličko oznámil, že od 17:00 vyhláší zákaz vycházení. Včera byl vyhlášen až od 23:00. No vida. Ruské jednotky se neodvážily zaútočit na město, což se od nich tu noc očekávalo. Pravděpodobně čekaly na posily a nabíraly síly.

Samozřejmě se nestává každý den, že by obytný dům zasáhl střela s plochou dráhou letu, ale obyvatelé Kyjeva to v podstatě očekávali – od začátku války ruské rakety den co den vyhazují do vzduchu bytové domy v mnoha ukrajinských městech. Těžko říct, zda se tak děje záměrně, nebo se rakety zkrátka odklánějí od kurzu. Dům, na který raketa dopadla dnes, se nachází nedaleko jednoho z kyjevských letišť. Možná mířili na něj. Ale ruští vojáci rádi ostřelují sídliště s civilisty, viděl jsem to už dříve v Mariupolu. Mezi pětipatrovými domy tam trčely nevybuchlé rakety typu Grad, takové dvoumetrové válce. A ty domy, které zasáhly a explodovaly, vypadaly, jako by je okousala Godzilla. Grady, které používají Rusové, nejsou vždy správně uskladněny, polovina z nich se tak prostě jen zapíchne do země a nevybuchne.

Potíž je ale v tom, že dům, který dnes zasáhla raketa, leží velmi blízko největší a nejlepší kyjevské porodnice. Mnoho občanů a občanek Kyjeva se v ní narodilo, ba co víc, také tam porodily nebo se poprvé setkali se svými potomky. A proto byli zděšení: co kdyby ta zatracená raketa dopadla tam? Vždyť je to posvátné místo!

Všechny trochu uklidnil N., vynikající porodník a populární bloger. Udělal reportáž o tom, jak se u nich na klinice rodí v přestavěném suterénu. Je tam prý plně zajištěna hygiena,

funkční přístroje a personál v plném složení odvádí skvělou práci. Rodit se musí, i když hrozí nálety.

A pak se rozšířila zpráva, že tu noc v jednom z protiletectvých krytů šťastně porodila jistá žena. Našli se tací, kteří ji přijali a pomohli jí, vyčlenili jí speciální místo a všechno to proběhlo skvěle. Během Euromajdanu se ve stanech lidé brali, ale nerodilo se tam... Ať je to jak chce, děti se v Kyjevě rodí neustále, bez ohledu na válku. A kde se jim zrovna zachce.

Ano, a kromě toho budou obyvatelé Kyjeva muset zůstat ve svých bytech, nebo raději v protiletectvých krytech, od 17:00 do 8:00 následujícího dne. A to nejen z důvodu nebezpečí bombardování, ale také proto, že jak úřady, tak obyvatelé města začali aktivně a neúspěšně odhalovat ruské sabotéry a jejich komplice. Zaměstnanci radnice také upozornili, že občané, kteří budou po stanovené hodině zadrženi v ulicích, budou považováni za sabotéry. Přátelé z jednotek domobrany, kteří budou v noci v ulicích hlídkovat, mi řekli, že takový člověk bude muset velmi přesvědčivě vysvětlit, proč porušil předpis (výjimky se očekávají, ale musí k tomu mít skutečně velmi vážný důvod), a jeho doklady obzvláště pečlivě prověří ve všech možných státních i dobrovolnických databázích. Co se stane s člověkem bez dokladů, si radši ani nepředstavovat.

Přes den skupinky Kyjevanů na vlastní pěst prohledávají okolí svých domovů, jejich střechy a zdi. Speciální barvou by na nich totiž mohly být nakreslené značky, které slouží jako maják pro naváděcí systém raket. Ať už pro peníze, nebo z nějakých jiných důvodů je kreslí v mnoha městech po celé zemi komplici nepřítel s jasnými instrukcemi. Co jsou ti lidé zač? Jak mohou něco takového dělat? Obyvatelé Kyjeva je mají za šmejdy a z oken svých bytů bedlivě sledují všechny potenciálně podezřelé osoby. Jednu takovou natočili na telefon, jak speciální barvou natírá plynové

potrubí vedoucí k vysokopodlažní budově. Byla zadržena a ukázalo se, že je to obyčejná, nevzdělaná žena, očividně alkoholička. Na základě této její značky by mohl celý dům vyletět do povětří – i se všemi jeho obyvateli.

Tu noc došlo na jedné z hlavních ulic města k přestřelce, kdy byla zajata nebo zlikvidována skupina sabotérů. Most vedoucí z druhého břehu Dněpru do centra města byl pro automobily uzavřen, protože existovaly vážné obavy z proniknutí podobné sabotérské skupiny. V předešlých dnech v okolí Kyjeva přistávali výsadkáři, kteří se skrývají v lesích. Mohou se dostat do města nebo do objektů infrastruktury. Armádní tisková služba oznámila, že ruští vojáci obsadili sklad Národní gardy a že se pravděpodobně převléknou do ukrajinských uniforem, aby mátlí. Takoví už byli zadrženi.

Taktika ruské armády někdy může být skutečně matoucí. Brzy ráno se po jedné z městských magistrál směrem do centra pohybovala kolona skládající se z ruského tanku, dvou osobních automobilů a dvou nákladních vozů. Bylo jim umožněno jet dál, načež je všechny téměř současně zneškodnily granátometry. Jediné vysvětlení, které se mi během dlouhých debat s vojáky a několika situace znalými přáteli podařilo získat, bylo, že šlo o skupinu, která měla municí zásobit již zde přítomnou sabotérskou skupinu, a tank s ní byl vyslán jako podpora. Sami sebe jsme se ptali: a opravdu ti velitelé, kteří vojáky poslali plnit takový úkol, věřili v úspěch?

Místo, kde byla kolona zlikvidována, se mimochodem nachází velmi blízko od věžáku, který zasáhla raketa. Když ještě nebyl vyhlášený zákaz vycházení, mohli se obyvatelé této čtvrti chodit dívat jak na dům s dírou po raketě, tak na ohořelý tank.

KYJEV ZAMRZNUL A ODEŠEL ŽÍT NA INTERNET. PRO PRŮCHOD MĚSTEM JE DŮLEŽITÉ NEMÍT PŘÍZVUK

Tuto noc jsem strávil v redakci a strávím v ní i tu další. Včera vedení města rozhodlo prodloužit zákaz vycházení na den a půl, trvat bude – pokud se nic nezmění – až do zítřejších osmi hodin ráno. Včera jsem se o tom dozvěděl příliš pozdě a ocitl jsem se v pasti.

Ale není to všechno tak špatné: v prázdné redakci (sdílím ji jen se starším hlídačem Petrem, který ji od prvního dne války kategoricky odmítal opustit, natož aby odjel z Kyjeva) mám zásobu cigaret a můžu spát na rozkládacím křesle. Nemám tu sice pečivo, ale moji kolegové tu nějaké zásoby mají – kávu, čaj, cukr a sušenky. U šéfa ve skříni jsem objevil bonboniéru (obrovskou!), tak jsem ji zrekvíroval. Stará pravda říká, že válka všechno odepíše.

Čtenáři! Pokud žiješ v nějakém velkém městě, představ si, že toto město náhle úplně zamrzne, nebo spíš usne. Že se z něj zvolna vytrácí život. Ulice jsou zcela prázdné, zřídka, velmi zřídka po silnici někde v dálce projede auto, což je v tom tichu hodně slyšet. Občas někde vrznou dveře, občas jsou slyšet něčí tiché hlasy. Stojí za povšimnutí, že ticho spícího města je úplně jiné než ticho v lese nebo na vesnici. Tam je sice také ticho, ale skrytý život přírody ho naplňuje úplně jinými vibracemi. Ve velkém městě je během zákazu vycházení ticho jako ve sklepech.

Nicméně život tu samozřejmě je. Někde se otevřelo okno, někde kdosi vyšel na dvůr vyklepat prach z koberce. Tihle si šli zakouřit, stojí ve dveřích a dívají se ven. A ta hrstka ostatních, včetně mě a Petra, která neodjela a neodešla se schovat do protiletectvého krytu, sedí v hlubinách svých bytů a noří se do světa informací.

Kyjev dnes odešel žít na internet a veškeré fyzické bytí se přesunulo do spacáků, jste-li v krytu, nebo na gauč, pokud jste zůstali doma.

Je škoda, že jsem se dnes nemohl po takovém Kyjevě procházet, cítil bych se jako v dobrodružném filmu. Filmaři milují snímky mrtvých měst. Ale i při pouhém pohledu z okna nebo z balkonu si mohu domyslet, jak teď asi celý Kyjev vypadá.

Když však lyriku necháme stranou, musíme uznat, že z vojenského hlediska je takový „denní zákaz vycházení“ mimořádně účinným opatřením. Jen těžko si dovedu představit, jak dnes v Kyjevě sabotér něco vyhodí do povětří. Musel by to být současný James Bond. Jakýkoli zpozorovaný člověk nebo automobil je důkladně – a věřte mi, že skutečně velmi důkladně! – prohledán a pečlivě jsou prozkoumány i všechny jeho doklady, včetně speciálního povolení. Vojáci i policie během několika dní vynalezli své vlastní metody. Podezřelý například musí bez přízvuku pronést několik slov a frází v ukrajinštině, uvést telefonní číslo své ženy nebo rodičů (a hned jim také zavolat) nebo bez přemýšlení odpovědět, které řetězce supermarketů mají v Kyjevě otevřené 24 hodin denně a které zavírají ve 23:00. Případný sabotér tak musí mít všechny doklady v naprostém pořádku, musí být zakořeněným Kyjevanem a mít ženu a matku. I takové Putin samozřejmě připravil, ale těch je jen pár. Naprostou většinu tvoří narychlo vyškolení ruští rodáci. Ovšem ani James Bond s falešnými doklady by nedokázal bez přízvuku vyslovit ukrajinská slova, na nichž se zkouší správná ukrajinská dikce.

Ale armádní tisková služba dnes oznámila, že byla zlikvidována skupina sabotérů, která se po městě pohybovala v sanitce. Z přiložených fotografií je patrné, že ne všichni sabotéři byli zlikvidováni, někteří na fotkách vypadali jako živí.

A tak probíhal dnešní den – četl jsem zprávy z místa bojů („Kam Rusové postoupili? Vyhnali je odtamtud!“), volal si

s přáteli (mnoha z nich došel čerstvý chléb, obecně je to katastrofa – ihned mizí z regálů obchodů) a donekonečna procházeli sociální sítě (plné zpráv z míst bojů). Z telefonátů a sociálních sítí jsem zjistil, že téměř polovina mých známých a kamarádů se stala bojovníky územní obrany a nyní jsou buď v místech probíhajících bojů, nebo tam, kde se boje v dohledné době očekávají.

Zjistil jsem ještě něco.

Zemřela moje kamarádka, která odešla do války na Donbase v prvním roce konfliktu, kterým byl rok 2014. Zemřela už třetí den této války, nedaleko Kyjeva, jako součást pěchotní jednotky, s hodností četaře. Nepřekvapilo mě to, ale bylo to velmi nečekané. Jedna z prvních, a zrovna ona. Nepřekvapilo mě to proto, že byla v pravém slova smyslu „člověkem války“. Neměla rodinu, jen „kamarády v boji“, a to dokonce i v těch krátkých obdobích, kdy se snažila žít v civilu. Z ženy v ní nezůstalo skoro nic. A to jsem si myslel, že ženy jako Sarah Connorová neexistují, ale pak jsem uviděl ji. Bez vítězství nad Putinem si svůj život nedokázala představit. Na tomto světě nemohli existovat oba – buď ona, nebo on. Tentokrát zvítězil Putin.

Také jsem se dozvěděl, že v Buči, jednom ze satelitních měst Kyjeva, došlo na náměstí k prudké přestřelce. V Buči jsem kdysi žil a často jsem na tom náměstí sedával, bylo takové malebné, se starými duby. Na videu bylo vidět, jak zpod těch dubů ukrajinští vojáci střílejí na nepřátelský obrněný transportér a ten na oplátku zase po nich. A pak tam byly záběry z toho samého města, na nichž jde místní občan velmi dlouho podél spálené kolony ruské vojenské techniky, která byla rozbombardována. Po těchto ulicích jsem moc často nechodil, je to chatová zástavba na jednom z předměstí, ale byl jsem tam. Když jsem v Buči žil, našel jsem si tam přátele. Co je s nimi asi teď?

A také jsem viděl, co se děje v městečku Volnovacha, které leží na trase z Doněcka do Mariupolu. To teď přechází z jedněch rukou